

Voeding en ontspanning

Jiske van der Meulen, MSc en (kinder) diëtist
19 maart 2024

1

Voorstellen

Jiske van der Meulen
Gezondheidswetenschapper en (kinder) diëtist VG

Syndromepoli 's Heeren Loo
Poli Erfelijk Aangeboren Afwijkingen
Erasmus MC

Coördinator kennis, innovatie en monitoring
Stichting Special Heroes Nederland

2

Programma

1. Voedingsfactoren bij een beperking
2. Voeding en eetgedrag
3. Begeleiding bij voedingsproblemen
4. Individu en groep

3

3

Mentimeter

Ga naar:

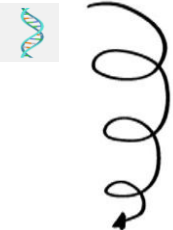
www.mentimeter.com

Code:

4

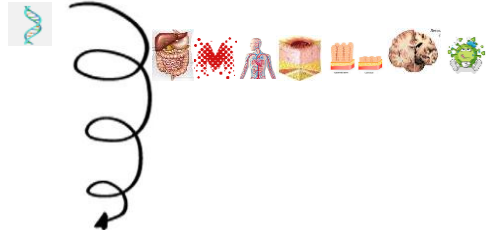
Voedingsfactoren bij een beperking

Aangepast figuur: Bron: Braam, W., Duinen-Maze, M.J. van, Festen, D.A.M., Gelderen, I. van, Hulsmar, S.A., Torino, M.A.M.

5

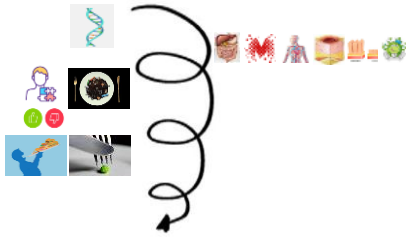
Voedingsfactoren bij een beperking

Aangepast figuur: Bron: Braam, W., Duinen-Maze, M.J. van, Festen, D.A.M., Gelderen, I. van, Hulsmar, S.A., Torino, M.A.M.

6

Voedingsfactoren bij een beperking

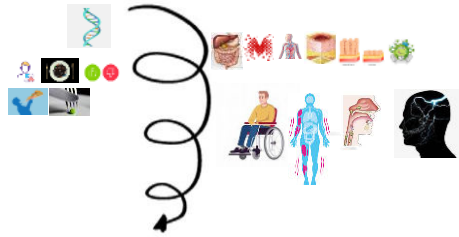

7

Aangepast figuur. Bron: Braam, W., Duinen-Maas, M.J. van, Festen,D.A.M. Gelderen, I. van, Hulsmar, S.A., Torino, M.A.M. Stichting Special Heroes

7

Voedingsfactoren bij een beperking

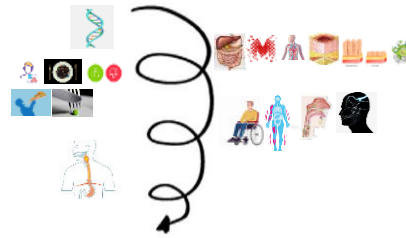

8

Aangepast figuur. Bron: Braam, W., Duinen-Maas, M.J. van, Festen,D.A.M. Gelderen, I. van, Hulsmar, S.A., Torino, M.A.M. Stichting Special Heroes

8

Voedingsfactoren bij een beperking

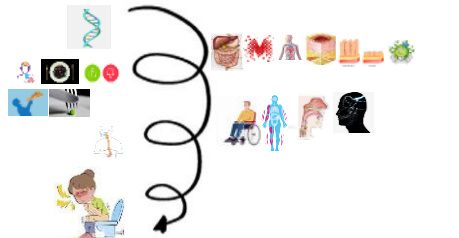

9

Aangepast figuur. Bron: Braam, W., Duinen-Maas, M.J. van, Festen,D.A.M. Gelderen, I. van, Hulsmar, S.A., Torino, M.A.M. Stichting Special Heroes

9

Voedingsfactoren bij een beperking

10

Aangepast figuur. Bron: Braam, W., Duinen-Maas, M.J. van, Festen,D.A.M. Gelderen, I. van, Hulsmar, S.A., Torino, M.A.M. Stichting Special Heroes

10

Voedingsfactoren bij een beperking

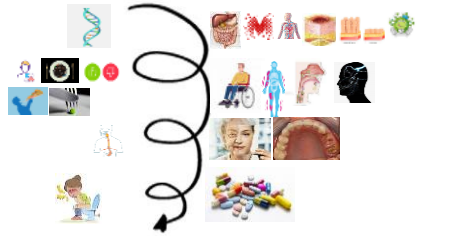

11

Aangepast figuur. Bron: Braam, W., Duinen-Maas, M.J. van, Festen,D.A.M. Gelderen, I. van, Hulsmar, S.A., Torino, M.A.M. Stichting Special Heroes

11

Voedingsfactoren bij een beperking

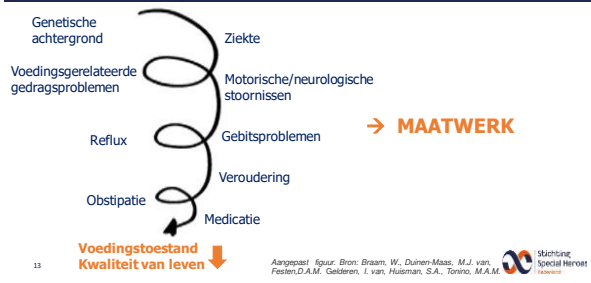

12

Aangepast figuur. Bron: Braam, W., Duinen-Maas, M.J. van, Festen,D.A.M. Gelderen, I. van, Hulsmar, S.A., Torino, M.A.M. Stichting Special Heroes

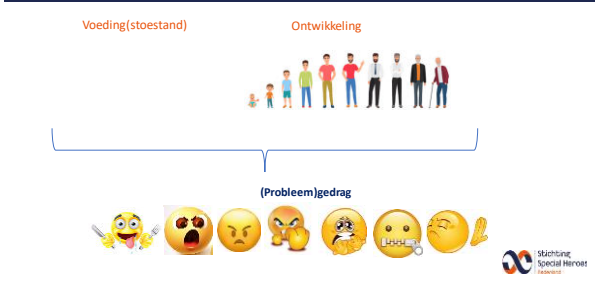
12

Voedingsfactoren bij een beperking

13

Voeding en gedrag

14

Onderzoek: waar start je?

- Observeren
- Eetdagboek
- Def lijsten
- Rapportages begeleiding

Stichting Special Heroen

15

Psychiatrische oorzaken

ARFID ARFID: avoidant restrictive food intake disorder
Bialek-Dratwa, A., Szymanska, D., Grzylek, M., Krupa-Kotara, K., Szczepanska, E., & Kowalski, O. (2022). ARFID-Strategies for Dietary Management in Children. *Nutrients*, 14(9), 1739. <https://doi.org/10.3390/nu14091739>
Vragenlijsten: NIAS, Pardi

Anorexia Nervosa
Boulimia Nervosa

Autisme Spectrum Stoornis
DSM-5

Stichting Special Heroen

16

Psychische oorzaken

ADHD: Gezonde onbewerkte voeding
Lange KW, Lange KM, Nakamura Y, Bissington A. Nutrition in the Management of ADHD: A Review of Physical Research. *Curr Nutr Rep*. 2023; [10.1007/s13665-023-04048-8](https://doi.org/10.1007/s13665-023-04048-8). Epub 2023 Jul 25. PMID: 37504902. PMC61144429

Dementie: voedingstoestand verbeteren door adequate inname
NB Kan cognitieve achteruitgang niet voorkomen of vertragen.
Volker D, Choudhury M, Faen-Ingh S, Fritwald T, Land F, Suominen MM, Vandewoude M, Wirth R, Schneider SM. ESPEN guidelines on nutrition in dementia. *Clin Nutr*. 2015 Dec;34(6):1052-73. doi: 10.1016/j.clnu.2015.09.004. Epub 2015 Sep 25. PMID: 26522802.

Rumineren: mogelijke oorzaak verveling

Stichting Special Heroen

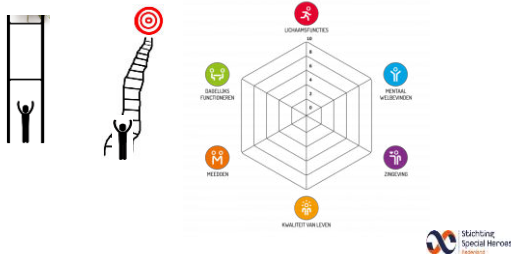
17

Doelen bepalen

18

Doelen vaststellen

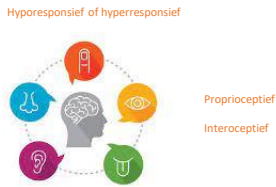

19

Begeleiding bij eetproblemen

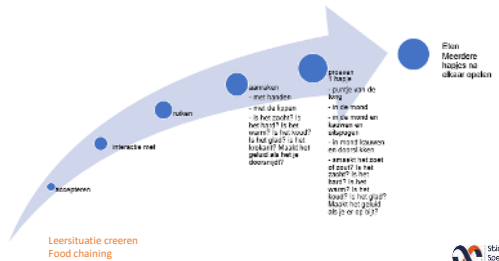
20

Begeleiding bij selectief eetgedrag

21

Leren eten

22

Begeleiding bij voedselweigerig

KUNNEN

WILLEN

BEGRIJPEN

Tafel en drinkmanagement

Tafelmanagement		Drinkmanagement	
Handelingen	Doel	Handelingen	Doel
Handen wassen	Hygiëne	Water drinken	Hydratatie
Tafel opruimen	Nette omgeving	Geen alcohol drinken	Geen alcohol
... (more rows) (more goals) (more actions) (more goals) ...

23

Wat als voedingstoestand achteruit blijft gaan?

24

Begeleiding bij sterke focus op eten

Voedselkeuze
 Dinerkaart
 1. broodjes
 2. salades
 3. grote kop thee

Voorbeeld dagmenu voor 3ip 2ip

Maandag	Twee	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
1. broodje	1. broodje	1. broodje	1. broodje	1. broodje	1. broodje	1. broodje
2. salade	2. salade	2. salade	2. salade	2. salade	2. salade	2. salade
3. grote kop thee	3. grote kop thee	3. grote kop thee	3. grote kop thee	3. grote kop thee	3. grote kop thee	3. grote kop thee

www.stippenoach.nl

25

Begeleiding bij sterke focus op eten

26

Begeleiding bij sterke focus op eten

tafel afruimen

Stichting Special Heroes

27

Begeleiding bij sterke focus op eten

28

Begeleiding bij sterke focus op eten

- Duidelijk dagmenu: beperk keuzes, afgestapt.
- Kleine borden evt met vakjes
- Start en einde van eetmomenten
- Uit het zicht en in beheer (zo nodig achter slot en grendel).
- Eigen traktatierommel op locaties van client
- Iedereen op 1 lijn

29

Individueel in de groep

30

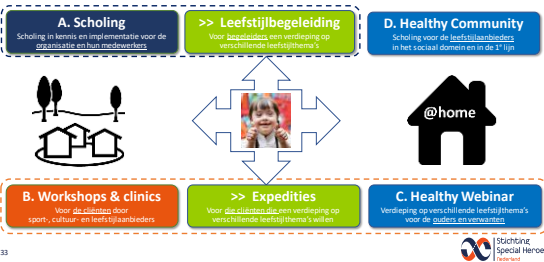
31

32

Healthy Habits in de instelling en in de thuissituatie

33

Samenvatting

- Voeding = gedrag
- Goede zorg = goede voedingszorg
- Maatwerk voor het individu
- Selectief eetgedrag: kleine stapjes en geduld. Houd rekening met sensorisch profiel
- Voedselweigeren: multi-disciplinair, maak gebruik van visuele ondersteuning.
- Focus op eten: duidelijkheid wat mag, hoeveel, wanneer, hoe vaak.
- Preventie op groepsniveau

Iedereen op 1 lijn!

34

Healthy Habits in de instelling en in de thuissituatie

35

Stichting Special Heroes
Hilversum

Bedankt voor jullie aandacht!

Vragen?
Mail naar Jiske van der Meulen
jvandermeulen@specialheroes.nl
Of stel je vraag via Leefstijl@specialheroes.nl

36

Literatuur

- Bialek-Dratwa, A., Szymańska, D., Grzech, M., Krupa-Kotarska, K., Szczepanińska, E., & Kowalski, O. (2022). ARFID-Strategies for Dietary Management in Children. *Nutrients*, 14(9), 1739. <https://doi.org/10.3390/nu14091739>
- Cassidy, S. B., & Allanson, J. E. (2010). *Management of Genetic Syndromes* (3de editie). New Jersey: John Wiley & Sons Inc.
- Calisan Kinter, R., Ozbaran, B., Inal Kireli, L., Kose, S., Bildik, T., & Ghaziuddin, M. (2023). The Sensory Profiles, Eating Behaviors, and Quality of Life of Children with Autism Spectrum Disorder and Avoidant/Restrictive Food Intake Disorder. *The Psychiatric quarterly*, 10.1007/s11264-023-10083-6. Advance online publication. <https://doi.org/10.1007/s11264-023-10083-6>
- Fondelli, T. *Autisme en eetproblemen*. 2016.
- Hayano, H., DuBern, B., Clement, K., & Pajbou, C. (2016). Rare Genetic Forms of Obesity: Clinical Approach and Current Treatments in 2016. *Obesity Facts*, 9(3), 158-173. <https://doi.org/10.1159/000445064>
- Kingma, T. de Witt Hamer, I. *Dieetbehandelingsrichtlijn Eetproblemen bij kinderen: restrictief of selectief*.
- Tonino, M., Maas-Festen, D., Huisman, S., Braam, W. *Handboek voor medische zorg voor patiënten met een verstandelijke beperking*. 2023. Pregel Utrecht.
- Vink, E. S., Akker, E. L. T., Savas, M., Kleinendorst, L., Visser, J. A., Van Haelt, M. M., ... Rossum, E. F. C. (2019). A comprehensive diagnostic approach to detect underlying causes of obesity in adults. *Obesity Reviews*, 20(6), 995-804. <https://doi.org/10.1111/obr.12836>
- Witt Hamer de, I. *Voeding en ADHD en autismespectrumstoornissen (ASS)*. Voedingskennis. 2020
- Richtlijn behandeling van kinderen met obesitas: https://richtlijnen2database.nl/richtlijn/behandeling_van_kinderen_met_obesitas/startpagina_-_behandeling_van_kinderen_met_obesitas.html

